

BARNEVERN

Omsorg for barn er i første rekke foreldrenes ansvar. Foreldre kan likevel ha behov for hjelp i kortere eller lengre perioder, f.eks. på grunn av en vanskelig livssituasjon. Barneverntjenesten skal bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår, herunder sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid, se barnevernloven § 1 – 1.

En barnevernssak starter gjerne med en melding. Meldingen kommer ofte fra familien selv, helsestasjonen, barnehagen, skolen eller fra politiet, jf. figur 2.1. Barnevernet skal innen en uke vurdere om meldingen skal følges opp med en undersøkelsessak eller om den skal henlegges, jf. barnevernloven §§ 4 – 2 og 4 – 3. (NOU 2009:22)

Barnevernet skal bidra med hjelp slik at barn og unge får den nødvendige omsorg når de foresatte ikke selv klarer det. De fleste av tiltakene er frivillige hjelpetiltak i familien. Barnevernet kan imidlertid også, etter avgjørelse i Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker (fylkesnemnda), bli tilkjent omsorgen for barn. Barneverntjenesten skal handle på barnas vegne. Når det oppstår interessekonflikter mellom barn og foreldre, andre foresatte eller andre tjenesteytere, skal barnevernet prioritere tiltak til barnas beste fremfor tiltak som støtter foreldre.

Kommunen skal følge nøye med i de forhold barn lever under, og har ansvar for å finne tiltak som kan forebygge omsorgssvikt og adferdsproblemer. Barnevernet har ansvar for å avdekke omsorgssvikt, adferdsproblemer, og sosiale og emosjonelle problemer så tidlig at tiltak kan settes inn og varige problemer kan unngås, jf. barnevernloven § 3 – 1.

Barneverntjenesten skal sette i verk hjelpetiltak for barnet og familien der barnet på grunn av forhold i hjemmet har særlige behov, jf. § 4 – 4 annet ledd. Hjelpen kan gis i form av råd, veiledning og hjelpetiltak. Hjelpetiltak kan være forskjellig hjelp i hjemmet, besøkshjem med mer. Barnevernloven § 4 – 4 hjemler også at barnevernet kan gi økonomisk stønad til familien hvis det er det som er nødvendig for at barnet skal få den hjelp det trenger.

Barneverntjenesten har også et ansvar for å gripe inn dersom tiltak i hjemmet ikke er tilstrekkelig for å ivareta barnets behov. Barneverntjenesten kan da for en periode, i samråd med foreldrene, formidle plass i fosterhjem eller institusjon. Dersom et barn skal plasseres utenfor hjemmet uten foreldrenes samtykke, må det treffes vedtak om dette i fylkesnemnda etter forslag fra kommunen, jf. barnevernloven § 4 – 12.

Melding til barneverntjenesten

Alle som bekymrer seg for et barns utvikling eller omsorg kan ta kontakt med barnevernstjenesten om dette. Privatpersoner kan melde en bekymring anonymt, men dersom saken kommer opp for Fylkesnemnda kan de stevnes som vitner, og Fylkesnemnda vil da kunne oppheve vedkommedes anonymitet.

En rekke tilsatte i det offentlige og private har *opplysningsplikt* overfor barnevernet – heriblant alle ansatte i barnehage og skole. Disse ansatte kan ikke melde fra anonymt. Plikten til å melde faller heller ikke bort selv om vedkommende på egenhånd forsøker å avhjelpe situasjonen. Når vilkårene for opplysningsplikten er oppfylt, skal opplysningene gis videre til barnevernstjenesten umiddelbart.

En nyttig liten veileder om dette temaet blir gitt ut av Barne- og Likestillingsdepartementet i 2006. Brosjyre Q-1094B. Den kan lastes ned som ei pdf-fil her:

http://www.regjeringen.no/upload/kilde/bld/bro/2006/0003/ddd/pdfv/270272-web_opplysn.pdf

https://www.bufdir.no/Barnevern/Melde_fra_til_barnevernet/

I tillegg er Rutinehåndboka for barnevernstjenesten i kommunen; Q-1101 B, både utfyllende og nyttig:

<http://www.regjeringen.no/upload/kilde/bld/bro/2006/0007/DDD/PDF/284439-q-1101.pdf>

Veiledning vedrørende bekymringsmelding til barnevernet

- utfyllende melding

Barnevernet har et eget skjema som man kan bruke når man skal melde til barnevernet. Jo bedre begrunnet med fakta og dokumentasjon en melding er, jo mer danner den et bedre grunnlag for barneverntjenestens vurdering til å gå inn i saken.

Av den grunn kan det være en fordel og fylle ute en mer utfyllende melding for barnehagen/skolen.

- Innholdet i meldinga må være beskrevet objektivt med datoer og beskrevne episoder/observasjoner. Overskrifts-/stikkordsform kan brukes. Det skal ikke være tolkninger eller vurderinger.
- Det skal komme framgå av meldingen om det er snakk om observasjon over lengre tid, eller om det er en enkelt hendelse som er bakgrunn for meldingen. Hvis det er en enkelt episode beskriv så nøyaktig som mulig hva som skjedde.
- Det skal framgå av meldinga hva barnehagen/skolen selv har gjort for å hjelpe eller hvorfor man ikke har gjort noe. For eksempel hvis det er en kriminell handling, er det politiet som skal handle, ikke de ansatte i barnehagen/skolen. Skriv også hvis andre faggrupper har vært involvert.
- Det skal fremgå av meldingen om foreldrene/foresatte er kjent med innholdet, og om de vet at den er sendt. Det skal også framgå hvilke punkter dere og foreldrene/foresatte eventuelt er uenige om.
- Hvis foreldrene/foresatte ikke er informert om meldingen, bør dere begrunne dette.
- Hvis skjemaet er for lite, bruker dere vedlegg. Det kan også være lurt å føye til en setning som går på at dere "kan kontaktes for utfyllende informasjon."
- Hvis barnets situasjon etter rimelig tid ikke bedres, må personalet vurdere å sende en ny bekymringsmelding. Tilsvarende bør en ny melding sendes dersom der er nye forhold eller nye episoder som inntreffer som er av negativ betydning for barnet, selv om man er kjent med at barneverntjenesten har en aktiv sak.

Støttepunkter i forhold til faktaopplysninger/observasjoner på bekymringsmeldingen:

Hvordan framstår barnet fysisk og psykisk:

Normal – liten – tynn – blek – grå – trist – glad osv.

Hvordan fungerer barnet

- utviklingsnivå
- hvordan er forholdet til andre barn?
- hvordan er forholdet til de voksne?

- beskriv evnen til å konsentrere seg over tid?
- fungere barnet best i ustrukturerte eller strukturerte situasjoner?
- hvordan reagerer barnet på krav?
- påfallende trekk ved barnets atferd?
- kan barnet sies å ha stort fravær? Hvis ja, hva skyldes i så fall det?

Beskrivelse av foreldre/foresatte – barn kontakten

- hvilke følelser viser barnet når det blir hentet?
- er det fysisk kontakt mellom foreldre/foresatte og barnet?
- er foreldrene/foresatte opptatt av barnet (nærværende)?
- er foreldrene/foresatte observert beruset/påvirkede sammen med barnet?

Samarbeid med foreldrene

- hva slags kontakt har dere med foreldrene/foresatte?
- Har barnet tilstrekkelig med utstyr med seg hjemmefra?
- Hvordan reagerte foreldrene/foresatte på din bekymring?

Ved beskrivelse av dine observasjoner, bruk konkrete eksempler for å underbygge.